

Mint az várható volt, a koronavírus a börtönöket sem kímélte, számos fogvatartott és a büntetés-végrehajtás személyi állományának több tagja is megfertőződött. A Magyar Helsinki Bizottság szerint a járvány féken tartásához szükség van a fogvatartotti létszám időleges csökkentésére is. Ezt igazolják nemzetközi példák, és ez a börtönben dolgozók érdeke is.

A vírus bejutására számítani lehetett, azt sajnos nem lehetett megakadályozni, még a látogatófogadás teljes tiltásával sem. Aligha vitatható, hogy a büntetés-végrehajtás legfontosabb feladata jelenleg az állomány és a fogvatartottak egészségének és a fogvatartás biztonságának a megőrzése.

Ahol sok ember van összezárva, a vírus sokkal gyorsabban terjed, így napi szintű kihívást jelenthet majd a beteg fogvatartottak kezelése, a többi rab ellátása és őrzése, a gyanús esetek elkülönítése, a megbetegedő dolgozók pótlása a munkaerőhiánnyal küzdő hazai börtönrendszerben.

A fogvatartottak számának csökkentésére a kormánynak több eszköz áll a rendelkezésére. Egyrészt csökkentheti a börtönbe érkező fogvatartottak számát, másrészt növelheti azok számát, akik kikerülhetnek onnan. A nemzetközi gyakorlatot is figyelembe véve a Magyar Helsinki Bizottság már márciusban az alábbiakat javasolta:

- a befogadás halasztása azok esetében, akik nem erőszakos cselekményt követtek el és akiket három évnél rövidebb szabadságvesztésre vagy elzárásra ítélték;
- a szabálysértési és büntetőjogi elzárás végrehajtásának felfüggesztése, különösen azok esetében, akik a pénzbírságot nem fizették meg, és ezért kerülnének börtönbe;
- a reintegrációs őrizet, vagyis a szabadságvesztés otthoni, szigorúan ellenőrzött formájának szélesítése;
- a büntetésük végén járó, jó magaviseletű, korábban nem személy elleni bűncselekményt elkövetők büntetésének félbeszakítása;
- fokozott figyelem az idős, illetve krónikus beteg fogvatartottakra, esetükben a börtönön kívüli büntetés végrehajtásának különös megfontolása.

Ezeket túl világos, mindenki számára érthető és elérhető szabályokra van szükség, amelyek a szakmai szempontok alapján határozzák meg a korlátozásokat. Ahogy a kinti világban is, úgy a fogvatartottak jelentős része is fél a fertőzéstől. Ez önmagában is feszültséget teremt. Ezt tovább fokozza, hogy a rabok tavasz óta nem találkozhatnak személyesen a családjukkal. A feszültség nyílt kommunikációval és alternatív kapcsolattartási formák biztosításával csökkenthető. (A Magyar Helsinki Bizottság már korábban felajánlotta a segítségét közérthető tájékoztató anyagok elkészítésében. Ajánlatunkat továbbra is fenntartjuk.)

Legalább erre az időszakra mérsékelni kellene a telefonhívások árát (ami jelenleg 75 ft/perc), azoknak pedig ingyenessé kellene tenni egy bizonyos időkeretet, akiknek nincs pénzük telefonra. Az is megoldás, ha hívhatóvá teszik a rabok telefonját, és növelik a telefonálásra, skypeolásra fordítható időt. Heti 20 perc nem elegendő a családdal való kapcsolattartásra.

Mint azt Moldova Zsófia, a Magyar Helsinki Bizottság rendészeti programjának vezetője elmondta: a járvány miatt elkülönített fogvatartottak kapcsolattartását is meg kell oldani. Tisztázni kell, ők hogyan férnek hozzá a Skype-beszélőkhöz. Marad-e lehetőségük továbbra is levelezni, telefonálni szeretteikkel? Az esetlegesen súlyos állapotba kerülő, fertőzött fogvatartottakat láthatják-e rokonaik? A járványügyi megfigyelés alatt álló rabok és azok az elkülönített betegek, akik nem szorulnak kórházi kezelésre, hogyan tudnak alapvető szükségleti cikkekhez hozzájutni, ha a börtön boltját nem használhatják? Az ő ellátásukról ki gondoskodik?

Ezek az intézkedések nem csak a fogvatartottak érdekét szolgálják, és nem kizárólag emberi jogi megfontolások indokolják. A börtönbeli feszültség csökkentése a fogvatartottak hozzátartozóinak, a büntetés-végrehajtási dolgozóknak és az egész társadalomnak is érdeke.